

Mastegar

Es verbs *mastegar* i *masticar* són el que hom anomena al·lòtrops o formes divergents, és a dir, formes d'una llengua que tenen una mateixa etimologia: *mastegar* és la forma popular o hereditària, el prollongament català del verb llatí "masticare", mentre que *masticar* és la forma culta o sàvia, obtinguda directament del llatí escrit. Molt sovint, els al·lòtrops no tenen la mateixa significació, encara que sempre solen conservar una relació semàntica: per exemple, *colgar* i *col·locar*, *obac* i *opac*, *cuidra* i *càtedra*, etc. Però en alguns casos no hi ha cap diferència de sentit entre el mot hereditari i el mot manllevat, com en el de *mastegar* i *masticar*, si fem abstracció del sentit figurat amb què fem servir el primer i que no atribuïm al segon.

Contra el que algú creu, doncs, *masticar* no és cap castellanisme, sinó un de tants llatinismes incorporats al lèxic culte de la nostra llengua, que podem usar tan legítimament com ho fa el castellà, el qual posseeix també totes dues formes, la popular o hereditària, que és "mascar", i la culta, idèntica a la del català. El que sí que és, per tant, un castellanisme inacceptable, és l'ús de "mascar", a què algú no s'està de recórrer (parlant, per exemple, de la goma de mastegar o xiclet). Ara, sense que es pugui dir, estrictament, que *mastegar* convé únicament en el llenguatge col·loquial i la forma concurrent *masticar* únicament en el llenguatge tècnic (de la medicina, la fisiologia, la higiene, etc.), sí que es pot assenyalar que és impropï o, si més no, innecessari, de reemplaçar sistemàticament el primer pel segon, i dir, per exemple, com fan alguns, "Nen: mastica bé!", cosa que traeix, sens dubte, una influència llibresca, generalment a través del castellà.

El Diccionari Fabra recull tres derivats de *masticar*: *masticació*, *masticable*, *masticatori* (*màstic*, nom d'una resina i d'una pasta, segons l'Alcover-Moll té una altra etimologia). Els derivats de la forma popular *mastegar* són més nombrosos, i alguns d'ells, com *màsteci* *mastegor*, pertanyen ja a d'altres camps de significació. Importa més, però, de posar en relleu els mots composts obtinguts a partir del verb *mastegar*. En primer lloc, *mastegaparaules*, dit de qui parla entre dents, *mastegant* les paraules. Efectivament, el sentit figurat de *mastegar* a què ens hem referit és el de "pronunciar entre dents", cas en què aquest verb equival al del castellà "mascullar". L'altre és *mastegatances*, sinònim de *ron-dinaire*, *descontent*.